

fü cipők.

árai

demü közönsé
f. adatomnak
árukat legol

magannak to-

OTTO

a a város háza

pontosan esz

éget vállalok.

VALI

YVAI

NAI

YVAI

valamint

KAROLY

zek bérlejténi Nyiregy-
erte minden nevezetesebb
eskedésekben és vendég-
es.

cell

seppek;

er a gyomor min-
al ellen.

feldümulhatatlan az
gy-hány, gyomor-
ingesség, rozszagú
illet, szék, savanyú
puffogás, köhika, gyom-
lúrlás, gyomorgés,
nyálkák, pöcsés, sar-
ag, andor és hányás
jás (ha aza gyomor-
ered), gyomorgés,
aszorulat, a gyomor-
tüiterheltsége étel
ital által, gillazsa,
és májbetegek,
nyeres bántalmak el-

sznati utasítás-
35 kr.

Dr. Rothsneek V.
dassy gyógyszerész
batha Zoltán gyógy-
b: Trocsányi Imre
Frigyess gyógyász.
Lajos gyógyász.
birodalom minden
es kereskedésében
ar nyghau és ki-

roly,

gyógyász: társában
arozághán.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Hely: SIMONYI-ház a város-
házával szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előzetes pénz és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemény: ide intézendők

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetes ár

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre 10 frt —
Félévre 5 frt —
Negyedévre 2 frt 50
Egy hóra 1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-hat-hatospétisor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Helygíd minden hirdetésért külön 20 kr
Nyolcár 4 hasábos pötisorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Hétfő, június 8.

108. szám

Ausztria-Magyarország nem Németország.

(T.) Kezdünk azzá lenni ami tulajdonképpen vagyunk, de a mielőtt évszázadok téves és ferde politikája kivetkezett bennünket; kezdünk válni Ausztria-Magyarország határain belül egy közös uralkodó a att élő egyesült nemzethez, amely egyesült nemzetek egyesült érdekei a birodalmi egység összefűző kapcsait képezvén, Európa nagy hatalmasságai közt közös erővel képeznek egy nagy hatalmi testet, de individualitása azért megvan mindeniknek külön-külön. Regi idők óta így kellett volna ennek lenni Ausztria-Magyarország területén, s azóta bizonyosan nem ott volnánk ahol vagyunk.

Nem másért voltunk eddig a birodalom népei mint azért, hogy a birodalom német elemeinek dolgozó méhrájait képezzék, de hogy a munka szorgalmát a németek szedjék el, azok élvezzék, és saját meggazdagodásukra fordítsák. A magas politikai körökben a német nagyhatalmi állás eszméje volt az egyedüli irányadó, s ezen eszmének hozott áldozatul a birodalmi népek millióinak érdeke. Ez az eszme nem ismert más uralkodó elemet mint a németet, s ezt akarván erősíteni fejleszteni és terjesztetni, ezt istápolta minden áron. A birodalom vezetői a birodalmat csakis német szemüvegen tekintették, s ha bár az itt élő többi nemzetek sokkal nagyobb számban vannak, mint külön nemzetek, nem vették figyelembe. Es ha Sedán nincs, ha a francziák talánuk győzni és nem a németek; ha Németország egysége a szétbomlásra lékést kap, hogy az osztrák német nagyhatalmi vágy ismét kőbe ékelheti magát és tápot nyer. Ki tudja mily végetes bonyodalomokba keveredünk azó a, mert hogy Ausztria politikája megváltozott, csakis a német egység megszűnésének köszönhető.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Arany János emlékezete.

— A n-szalontai Arany szoba ünnepélyére. —
„Ez a szoba, hol én most...“ Nem, dicsőült!
Te már csak zengted itt e játszi dalt,
Mig a verőfényben mosolygó könnyűült
Pilládon, mit rá sorsod gunyja csalt.
Aranyzóbad alig néz szét a földből,
Melyből tákolták, s abba vissza tér,
Szegegy magyar költő, itt görnyedél,
Ölelvén lantod s homlokod babér.

A költő háza nem arany kalit,
Szivárványszín tollasnak cifra bőrtön:
Csak egyszerű dalnok sárfészske itt,
Mint kis göröngy húzóda meg a földön;
De szállni bír dalával a napig.
S ennek dicsőnyere rezg az égi költőn.
Es délibáb tünder világa tárul
A kék mennyboltoit verdeső dalátul.

Utt leng tavaszban, mint varázsígére,
A homi táj, viruló sik halom;
De nem muló kép, írva esalfa légbe:
Örökre élnek a fénylő lapon.
Az ótorony új daccal ront az égre,
S Rodostó sirját is szent fájdalom
Megnívítja... S míg szívünk láttára döbben:
Vén Toldi felszáll ossiáni ködben.

Ah, nemulj, hajnal édes dalnoka!
Az égre felhő gyül, felhőbe villám:
A forradalom vívó sasa
Lehullt már, szívét lángnyíl áthatítván...
Szabadságharczát vívja a haza:
S te hü valál, a népet bátorítván:
„El még az Isten!“ — s rá dörögtél átkul,
Ki elpártol a hon harc-zászlójátul.

Gyöz a gonosz, — pusztán maradt az oltár,
Templomtalan, ledulták szörnyű évek,
Alig füstölő kő! hajdan te voltál

Taffe volt az első lángelméjű politikus, aki belátta, hogy az új viszonyok közt új alapra fektetett birodalmat a régi gyeplőkkel s vezényszóval kormányozni többé nem lehet; hogy a birodalom németjei nem elegendők arra, hogy a többi nemzetiségeket alkotmányos választások és szavazások útján is maguk alá gyűrjék. A németeket dédelgető absolutismus megteherelte, hogy a kisebbséget a többség zsarnokává tegye, de alkotmányos uton a kisebbségnek a többség felett uralkodni nem lehet, s hogy amely kormány a kisebbségre támaszkodva akar uralkodni, szóval, amely kormány ezután is német kormány akar lenni, az a lehetetlenség hatalmával áll szembe.

Es a mióta Taffe ezt belátta azóta van állandó kormánya a birodalom tulsó felének, s ha bár elfordult is a miniszterelnöktől a Herbst és Schmerling-féle német elem, megnyerte Rieght és a többi nemzetek vezetőit a nemzetekkel együtt s szintén vele tartó jó an németek támogatása mellett biztosította magának és utódjának az alapot, melyen Ausztria politikája fennállhat.

A megejtett új választások is azt bizonyítják, hogy a németek természetellenes fölényének, bár mint erőlködjenek, de vége szakdt s azt ismét uralomra emelő, a mai viszonyok közt s az ezekből kifolyó kombinációk után, aligha fog sikerülni valaha. Es ezzel Ausztria német állam lenni megszűnt, hanem lett a mivé lennie kellett: alamszövetség egy közös uralkodó alatt.

A romániai sertés bevitel megtiltása. A határ a romániai sertés behozatal elől el van ugyan zárva, de esetről esetre, mindenkori vizsgálat alapján megengedettett a sertés szállítmányok behozatala. Néhány nap előtt, mint a „P. Lloyd“ írja, egy szállítmány romániai sertés érkezett Kőbányára, mely meg a kirakás előtt vizsgálatott A vizsgálat ki derítette, hogy a szállítmányban sok a köröm-

Szentéye a magyarság istenének;
Hajnalló nappal itt dicsőre zoltár,
S nem szün kirgultán csillaga tüzenek.
Havá lön templomod? hová a lángok?
Pap és szolozsma, s nép, a mely imádot?

Mind elbukott... füst van, de láng nem száldos,
Csak ép a hon, vértől füstölve, égvén
De nem lehet a nép sebe halálos,
Mig honférzet lüktet szive mélyén!
S munkált a hit, szerenese bármi pártos,
S ő csalogány volt honja gyászos éjén.
S viraszt a dal: Oh, Musa! hagyj a kobzon
Hazám dicsőségéről álmadoznom!...

S minél sötétebb éj: szebb volt dala.
Oh, haid! a bárdok vére bár kiesorgott:
A vértanu dal cseng, el nem hala,
Él nemzet attól és retten a zsarnok;
És im, megnyílik kunyhód szük fala,
Varázshangokkal vár dufényü csarnok,
S megnépesül — nézvén a nagy folyón,
Főlkelt őssiddel, mint egy Pantheon.

Innen tekintéd: mint valósul álmaid,
Mint éledez Széchényi neuzete;
A nagy folyam ifjult üterésnt vágat,
Uj fény alapja partján téve le;
S parancsra kelvén ajkin a királynak:
A tengerig hat nyelvünk zengzete.
Mátyás hollója ismét torna ormin,
S fog nagy korához még támadni Corvin!

S hajlékod nézd: minden ugy van... Magad
Hiányzol csak. Te szálls a csillagokban.
De míg magyar lesz, — oh, nem! főnmarad
Örökre néped lényege dalokban!
Leonidas pihen bár szirt alatt.
A hellen példa buzg magyar karokban.
Mint Róma dőlten szelleme Horácznak
Lelket fogsz adni az utóvilágnak!

Bartók Lajos.

fájásban szenvedő sertés. A vagonokat rögtön elzárták, a kirakást megtiltották és a kereskedelmi miniszterhez jelentést tettek A miniszter rendeletére a sertések visszaküldettek Romániába és a legszigorubb egészségügyi intézkedések tétettek. Távirati kérdésre Nagy Szebemből azt választották, hogy a sertések egy a határnál, mint Szebenben szabályszerűen megvizsgálatottak és hogy a sertések a szabályszerű román egészségügyi bizonyítványval voltak előtva. A vizsgálat ezen ügyben még folyik, de gr. Széchényi Pál miniszter máris elrendelte a romániai határ föltétlen elzárását.

A miniszter elnök a főispánhoz. A miniszterelnök, körlevelet intézett a főispánokhoz, melyben meleg elismerésének és köszönetének ad kifejezést azon hazafias, buzgó, önzetlen és feláldozó tevékenységért, melyet a főispánok, mint törvényhozók a förendiházban egyáltalán, különösen pedig a förendiházi retormjavaslat elfogadása körül tanusítottak. Hogy a főispánok, kik e reform körül a közügy érdekében saját magukra nézve a legfájdalmasabb jogvesztésbe egyeztek bele ezáltal a hazafiú kötelezettség teljesítésén nem példáját nyújtották: az iránt Magyarországon, a ki tárgyilagosan gondolkodik, pártkülönbség nélkül egy véleményen lesz mindeki.

— Magyar egyesület a Dunántul. A dunántúli magyar közművelődési egyesület, mely Békés és Gusztáv orsz. képviselő kezdeményezésére létesült, hogy egyelőre a szlovéniai magyar közsegeket megvédjék az elhörtádosadtól magyar iskolák alapítása s fenntartása által, — szombaton tartá közlekedéssel alakuló közgyűlést Pécsen. Az ülés legfényesebb pontja Békés érdekes felolvasása volt, melyben az egyesület célját fejtette s támogatására a dunántúli társadalom minden rétegéhez és a nökhöz lelkesítő felhívást intézett.

— A belügyminiszterium nyári munkaprogramja. Az őszi ülésszak megkezdése előtt, a belügyminiszteriumban, mint halljuk beható tárgyalások lesznek folyamatban azon törvényjavaslatok megállapítása és szövegezése tárgyában, melyek a második ülésszak tartama alatt, a képviselőház asztalára kerülnek. Ezek közé tartoznak első sorban azon nagy fontosságú törvényjavasla-

Tóth Endre.

Még alig pár hónapja, hogy örömmel ujságoltuk e lapok hasábjain, hogy lapunk szerkesztőjének egy kedves vendége van; az ő jó barátja Tóth Endre városunkban időzik, megígérte, hogy lapunkat költeményekkel fogja megtisztelni.

Nem válhatta be ígértét, mert ime ma azt a szomorú jelentést kell közölnünk, hogy a kitűnő költő meghalt.
Követte nejét, kinek koporsója fölött alig két hét előtt hantolták fel a földet. Tóth Endre neve a legutóbbi évtized alatt csak olykor-olykor merült fel szépirodalmi lapjainkban s a nagy közönség, mely szerint a divatnak hódolni, ha el is olvasta azokat gyönyörű virágos nyelven írt költeményeket, a buskomor kedélynek ragyogó képek által megaranyozott melancholikus felsőhajtásait, nem sokat törődött azok iróival. De maga a költő nem akarta, hogy neve közszájon forogjon. Ugy élt mint a római lantosok nagy része, tavol a világ zajától, szük baráti és meghitt családi körben. Művelte a földet s lantját csak akkor pendítette meg, ha érezte, hogy van mit dallania. Első verskötetének megjelenése óta negyed század haladt el feje fölött. de költői jó tulajdonaióiból mit sem vitt magával. Az izlés tisztultsága, a hang melegsége s a formák tükélye egyenlően nyilvánult minden művében, melyek közül különösen a római remekirőkőből átültetett költemények keltekkel méltó föltűnt. Tóth Endre tagja volt a Petőfi társaságnak ülésein sok szép versét szavalta el Komácsy József Tóth Endréről hiányzottak az erős szenvedélyek, melyek a nagy költőket szülik, de birtokában volt annak a költői kedélynek és t-hetségnek, mely gyönyörködtet és a mely nem enyészik el nyom nélkül. Az ő neve letűnik a napirendről végkép, de megmarad az irodalom-örténetben.
Életrajzi adatait közöljük egy sajátkezüleg írt levele után, melyet egy író ba-

tok, melyek a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. XLII ik s a közsegek rendezéséről szóló 1871. XVIII ik és 1876. V-ik t. cikkkek módosítását tárgyzzák. Ezen törvényjavaslatok, melyek a törvényhatósági és községi közigazgatásnak a módosítandó törvények életbe lépte óta tett tapasztalatok, s a sok részben változott viszonyok alaján minden oldalról kívánatosnak tartott javítását célozzák, — tekintettel arra, hogy az ezen módosítások iránti munkálatok már néhány hó óta folytak s a tárgyalások már ez idő szeriut azon stadiumban vannak, — hogy a sürgetett javaslatok talán már a jövő hó végén vagy augusztus elején a minisztertanács elé lesznek terjeszthetők, valószínűleg tárgyalhatók lesznek a jövő ülésszak folyamán.

A — kiegyezési tárgyalások. A „Bud, Corr.“ a következőket írja:

Gróf Szapary pénzügyminiszter legközelebbi bécsi tartózkodására vonatkozólag a bécsi lapok tudni vélték, hogy a pénzügy miniszter ezuttal az osztrák miniszterrel a szerződési tárgyalások ügyében is egyezkedett. már jóval ez-éltt jelentették volt, hogy a szerződési tárgyalások a két kormány között június végén fognak megkezdettai; a tárgyalások sora tekintetében nem volt szükség semmi további megbeszélés-kre és Tisza Kalmán miniszterelnöknek ma történt elutazása Bécsbe szintén nem áll összekötetésben a tárgyalásokkal. — Szapary gr. pénzügy miniszter a legutóbbi csütörtökön az osztrák pénzügyminiszterrel csupán az osztrák és a magyar értékpapírok kölcsönös óvadék-képessége ügyében tartott rövid értekezést és így remélhetőleg legközelebb már ez az ügy mindkét félt kielégítő elintéztét nyer.

A dunamelléki ref. egyházkerület új főgondnokának Tisza Lajosnak elnöki megnyitó beszéde.

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!
Nagy a kitüntetés, melyben engem az egyházkerületnek oly fényesen nyilvánult bizalma részesített: a legnagyobb mi e téren az egyház világi tagjai érheti; de úgy érzem, nagy a felelősség, fontos a kötelesség, mely velejár.

rátjához, lapunk munkatársához intézett 1885 márczius 15-én. E levél így hangzik „Születtem 1824-ben november 30-án a szaboles megyei Nyirseyben, Petriben. Atyám gazdatiszt volt s engem a jogi pályára szánt. Sajátszerű nézetéinél fogva, iskolámat Debreczenben, Nagy-Károlyban, S.-A.-Ujhelyen, Nagy-Varadon, Szatmáron, Kassán — mint ő mondá — tapasztalás végett járatta velem, míg végre a jogot Egerben végezve, 1846-ban Pesten ügyvédi vizgát tettem, de őszintén szólva, már akkor, sőt előbb is sokkal többet fongattam szépirodalmi műveinket, mint Acsádit és Kövit a Iyven — fájdalom — megosztott foglalkozás közt lettem 1847. Borsodmegyei tiszteletbeli ügyésze. Itt ért az 1848-iki forradalom. Még azon év nyarán a táborban siettem és ott szolgáltam 1849 január végeig, midőn is a kassai táborozás alkalmával a rendkívül szigorú hidegben lábaim megfagytak s azontul később, csak tábori küldetésekben tehettem szolgálatot. Azután, midőn Világosnál leeresztették azt a setét kárpitot, mely mögött még most is sok szomorú dolog lappang: irigyletem azokat, a kik így kiáltottak fel: „Nos patriam fugimus.“ Aztán ide vetődtem Vattára. S e lappongó állapotban ösültem meg 1849 december 25-én. Azóta itt küzködöm Vattán egy kicsinke földbirtokon. S ha az előtt Themis, most Ceres vont és von el attól a fogalkozástól, melyen oly keveset tettem. Több volt bennem az érzés, mint a kifejezés ereje. Mint a virág: a melyen kelleténél több a bimbó, csak keveset és azt se jól virítja ki... Amit Tóth Endre e levélben nem emlit, azok kötetben megjelent művei: Zengő bokor (2 köt. Pest 1853); Ujabb költetemenyek (u. o. 1855); A nagy al Bandi költői beszély 6 énekben (u. o. 1856); Hangvirágok (u. o. 1862).

Áldott legyen emlékezete.

En a megtiszteltetés hálás köszönettel fogadom, és nem csupán kötelességszerűen, de őszinte örömmel szenteltem, egyéb teendőim mellett, a tevékenység szempontjából még beszámítás alá eshető hátralevő éveimet, melyekkel a gondviselés nevelés megajándékoz az egyház és különösen az egyházkerület szellemi és anyagi érdekei előmozdítására.

Nem tagadom ugyan, hogy kivált, ha a dicső elődök névsorán végig tekintek, aggodalom fog el, vajjon képes lesz-e csak részben is betölteni azon úrt, melyet az egyház kerület világi elnökségében az egyház s különösen az egyházkerület körül magának annyi érdemeket szerzett közvetlen elődöm maga után hagyott.

De bátorít másfelől azon önzert, hogy ha távol van is tőlem, magamat ő vele akár tehetség, akár az ügyekben való jártasság szempontjából párhuzamba hozni akarom, ami a komoly keresztény vallásos érzületet, az egyházunkhoz való ragaszkodást, az egyházunk érdekeinek előmozdítására irányított öntudatos és következetes törekvést és igyekezetet illeti, erre nézve elfogadom a versenyt bárkivel szemben.

Bátorít továbbá azon remény, hogy azok, kik most bizalmukkal önkénytelenül tisztelték meg, a jövőben támogatásukkal kéresemre megajándékozzanak.

Es itt az első helyen fordulok az én mélyen tisztelt elnöktársamhoz; hiszem és reményelem, hogy az ugyanazon erővel felé törekvő munkálkodásunk közben együttünk mind öregbítő kölcsönös bizalom még szorosabbra fogja vonni a baráti köteléket, mely minket, ugyszólván, gyermekkorunktól fogva egymáshoz fűz és forduló többi tisztársaimhoz, majdem mindannyian hivatalban veteránjához e kerületnek, fordulok a nagytiszteletű egyházmezeihez, a tisztelt tanári karhoz, és a számos tekintélyes egyházak képviselőihez és vezérférfiaihoz.

Legyenek meggyőződve, hogy őszinte véleményüket, tapasztalatot alapuló baráti jó tanácsait mindannyiszor nemcsak köszönettel meghallgatom, nem sőt ezennel ünneplésen kikérem, hogy így lehetőleg minden ügyben lehetőleg tájékozzam magam, hivatalos teendőimben a legjobb hitem és meggyőződésem szerint járjak el, mert úgy tartom, hogyha szép szerepe egy ilyen tekintélyes kerület bizalmát megnyerni, a legszebb feladat azt meg is tartani.

Bizalmat hozok tehát, és bizalmat kérek kedves barátaim, mert csak úgy lehet működésünk összességében sikeres. Ugy értem pedig, hogy az eszközök egyházunk felvirágoztatására, hitfelekezeti tekintélyének emelésére kezünk ügyébe esnek, mi inkább mint valaha, csak ismerjük fel kellőleg a helyzetet és használjuk fel azt tapintatosan.

Ez most Magyarországon a ref. egyházaknak ugyszólván renaissance-kora.

Őseink majdem összes szellemi és anyagi erőjét lekötötte — szemben az akkori időben gyakran idegen és felekezeti iránt mindig intolerans kormányzattal — a létért való küzdelem, az önfentartás. Gyakran egyik kezében az evangéliummal, a másikban karddal, őrizték meg az egyház igazait. Nem volt más út előttük nyitva, mint a grava meniek elpanaszolása vagy annak eredménytelen volta felett való elkeveredésében a fegyver ereje. Önfeloldozó buzgóságoknak, erős hitükben való szívósságunknak sikerült aztán egy egy békekötés alkalmával engedményeket a tolerancziának kisebb vagy nagyobb fokát egy időre kicsikarni. Mert be kell azt vallanunk, hogy az egész utolsó időkig — habár a kor humanusabbra változásával simább alakban, de mindig csak tolerált, csak tűrt — és nem egyenlő felekezeti voltunk e magyar hazában, mely pedig, hogy magyar maradt, részben épen csak nekünk köszönhet.

Igy tartott ez háromszáz esztendőn keresztül. Csoda e hát, ha vérünkbe ment át, hogy mindig gyanus szemekkel nézzük, mi az állam kormányától jött, hogy ugyszólván folyton hadi lábon álltunk.

Alapjában megváltozott a helyzet hála az ezek urának, úgy, hogy ha őseink örök halálra köteleztek minket az által, hogy az akkori időkben egyházunk mellett kardot fogtak; — mi utódainktól az egyháznak tett szolgálatainkért elismerésre vagy tarthatunk számot. ha ma zöld olaját veszünk a kezünkbe.

Tagadhatlan, hogy idő kell arra, míg az államszervezetben létrejött átalakulásoknak, — bármily nagyok és gyökeresek legyenek is azok, hatása minden irányban érvényesülhet, s azok már mindenki által észlelhető eredmények utján a nagy közönség hangulatára közvetlen benyomást gyakorolhatnak. Ezt tapasztaljuk egyházunk kebelében is.

A magyar állam törvénybe iktatá a valóságok egyenlőségét; a törvényhozás élen a legalkalmasabb magyar emberről, a királyról, valamint a parlamenti kormányt elvet mind alkalommal a gyakorlatban is alkalmazza; és mi még mindig idegenkedünk. Hát elszámolnók mi magunkat a törvény, midőn már nem ellenség, de jó barát közelédek telénk?

Hogy e részben még ma is így van, mint fennebb kifejtettem, érthető, de tovább fenn nem tartható, — ha elmaradai nem akarunk.

Eppen nekünk, kik az által, hogy itt a központban a közélet különböző nyilvánu-

lásaival folyton érintkezünk s így az általa láno helyzet és irányzat iránt alaposabban tájékozhatjuk magunkat, kell a közügyektől távolabb álló hitsorsosainkat felvilágosítani.

Majdem épen a legutóbbi időkig izolált helyzetünkben minden törekvésünk dacára alig haladhattunk kellőleg, elég volt, hogy helyt állottunk; csak Isten különös kegyelmének s felekezeti szívósságának köszönhetjük, hogy ama mostoha viszonyok közt meg birtunk volt állani és eluem sodor tartunk; ma, midőn többé azon veszély nem fenyeget, minden erőnk arra kell összpontosítani, hogy gyorsított lépésbe haladjunk.

A vallásos buzgóságot, melyet eddig az önfentartásért való küzdelem, a nyomásnak való ellentállás vélt igénybe, más irányba kell terelni, gyümölcsözötni kell az egyház fejlesztése, a korszerű művelődés ápolása és terjesztése érdekében, hogy mások által tud ne szárnyaltassunk.

Mint kifejtém: a nyomás megszűnt, de ennek ne az legyen eredménye, hogy az alatta egygyé tömörült elemek széthulljanak vagy épen egymás ellen forduljanak, avagy hogy a vallásos buzgóságot most már a közüny váltása fel, — nekünk meg kell mutatni, hogy mi nemcsak az ellentállásra, — ott, a hol és amikor szükség volt rá, de az alkotásra is képesek vagyunk.

Most, midőn szabadabban mozoghatunk, kettős szorgalommal kell hozzáállnunk, hogy hivatást számunk tartjuk, hogy bárhol szórta is őket el a sors keze, tegyük nekik lehetővé a hitelveinknek megfelelő együttes vallás gyakorlását, a vallásos oktatás jótételemeiben való részesülést. Annnyival is inkább, mert midőn ezt tesszük, a legtöbb esetben egyuttal a magyarságunk tartjuk meg őket.

Egyházunk kebelében az igaz keresztény vallás tanainak megértésére és öntudatos követésére, valamint az egyház tekintélyének kifelvaló fenntartására és öregbítésére egyik főteendő, hogy valóban hivatottak és képesítettek legyenek azok, kik az Isten igéjét hirdetik közöttünk, hogy legyenek ők erkölcsileg és szellemileg erősek, legyenek ők nemcsak a vallásosság, de a műveltség szempontjából is példaadók, legyen gyülekezeteik mindenikük a szó teljes értelmében: primus inter pares.

Nagy fontosságot helyezek ennélfogva arra, hogy a fiatal nemzedék jelesei szentelhessek magukat a pályára; hogy tehát nekik megadassék szellemi és anyagi értelemben a mód magukat kellőleg kiképezni, megadassék a biztos kilátás, hogy sem maguk munkás életpályájuk alkonyán, elhagyott korukban, sem esetleg hátragyott családjuk nem lesznek kénytelenek szükséggel küzdeni. De főleg a kulturális verseny az, melyen babérokat kell szerezniük.

Tanítványaik eddig is szeme fénye voltak egyházunknak, különös gondozásunk tárgyát kell, hogy képezze ezental is. Nem elég az egymagában, hogy azokban az alapos tudományos képzettséget megszerezhesse magának az ifjuság, kell, hogy egyuttal a művelt társadalom illő módort is elsajátíthassa, hogy tanítványaik kapuit önbizalommal kitarhassuk bárki előtt, még azok előtt is, kik netalan szivesen kisebbitenék minket a világ színe előtt.

Tanulunk, tanítanunk és nevelnünk kell tehát, hogy legalább is lépést tartjunk másokkal, de őrizkednünk kell a tévnanoktól, nehogy a képzett tudós göggyétől elszédítve, elbujunk. Kiindulási pontunk más, mint a a keresztény vallás és erkölcs, soha sem lehet.

Es ezen a téren mindig jóakarattal tojja felénk nyújtani segédkező kezét a magyar állam és annak alkotmányos kormánya, bárkiből álljon is az Kiskorúságra vallava, ha azt bizalmatlankodva visszautasítanók, de sőt ragadjuk meg, mint a melyet bizonyos esetekben és mérvben igénybe venni teljes jogunk van.

Szabad legyen ismételnem, mint más alkalommal is hangsúlyoztam, hogy általában óvakodjunk a nap politikai kérdéseit egyházi ügyeink intézésébe átvinni. Ha amazokra nézve nézeteink eltérők volnának is: az egyházban kell, hogy egyik legyünk, ha nem akarjuk egyházunk tekintélyét, erejét és tevékenységét megbénítani. Es különösen nagy súlyt kell, hogy fektessék arra, hogy az egyházi felsőbb hatóság iránt való tisztelget és engedelmesség épen az egyház kebelében megőriztessék.

Egyház szervezetünknek fogva közvetve mindannyian részesei vagyunk egy az egyházi törvényhozásnak, mint a legfelsőbb egyházi hatóságunk, tegyük meg mindent ott, hogy nézetünknek érvényt szerezhessünk, de a már meghozott törvényekkel vagy egyházi felsőbb hatósági végzéseikkel szemben ne igyekezzünk az alantabb hatóságok kebelében ellenszenvet, vagy épen ellenszegülést előidézni.

Hogy legyen ezen egyházi felsőbb hatóságunknak — mely pedig hivatva van minket kifel képviselni — a világi hatóságokkal szemben tekintélye, nyilatkozatának sulya, ha mi a magunk körében lerontjuk azt?

Röviden összefoglalva, az egyházkerület bizalmából nyert új állomásomat arra kívánom tehát csekély erőmhöz képest felhasználni, hogy elősegíttessék a keresztény vallás erkölcsének s kifolyásának: a felvilágosított felebaráti szeretetnek és türelemnek minél szélesebb körben való befoglalása, ápol-

tassák az egyházhoz való ragaszkodás, odaadás és áldozatkézség, legyen közöttünk összetartás, mozdittassék elő felekezeti körében a tudományos művelődés és annak általa menél szélesebb körben való terjesztése tartassék fenn az egyház kebelében a felsőbb hatóságok tekintélye, valamint a jó egyetértés, és a kölcsönös támogatás üdvös voltának érzete állam és egyház között, melyeknek érdekei és céljai annyiszor találkoznak.

Es mert meg van írva, hogy ép lélek állandóan csak ép testben lakhatik, a legnagyobb gondot kívánom fordítani az egyházkerület anyagi érdekeinek jó vezetésére is, hogy a szellemi fejlesztésre szükséges eszközök mentől bővebben állhassanak rendelkezésére.

Mindenem törekvésem azonban csak addig nyújthat kilátást némi eredményre a míg szerencsés lesznek azok, bízamat birni, mely e polczra helyeztek. Eppen azért kötelességemnek érzem épen úgy mint azt annak idejében elnöktársam tette, már most kinyilatkoztatni, hogy bár részemről kezdettől fogva helyeslem azon elvet, melyből kiindulva zsinati törvényünk az egyházi felsőbb hivatottak viselőit ez okból, hogy egyházi életünk ből a gyakori választásoktól elválatlan állandó pártokodás kizárassék — élethossziglan rendeli megválasztani, mindamellett a mint arról kellene meggyőződnöm, — hogy az irántam nyilvánult bizalom marandólag megapadt, — ezen állástól, melyet pedig annyira megtisztelőnek tartok, meg fognék válni, nem azért, hogy duzzogva felrevonuljak, de hogy visszalépjek a sorok közé, s ott folytassam szerény munkásságomat. Mert egyről meglehet győződve az egyházkerület, és ez az: hogy akár mint előjáró, akár mint egyszerű tagja, érdekeik mindenkör szívenem fogom viselni.

Es most szabad legyen kifejezést adni azom reményemnek, hogy kezet fogva elnöktársammal, és támogatva önként által, az ügyek alapos tanulmányozása után azután sikerülni nekünk az egyházkerület ügyeit, melyeknek haladásában, az egyházkerület épen vezéreiben oly hamar egymásután ért csapások folytán, esetleg szünetelés állott be, elődeinek buzgóságával látva a munkához, szerencsével előre vinni. Ezen reményben foglalom el társelnöki székemet és meg kezdem elnöki tisztemet azzal, hogy az egyházkerület nevében köszönetet mondván azon érdemes tagjának, ki egy fél éven tul vitte ideiglenesen a világi elnökség teendőit, — a melyek az övéknél avatottabb kezébe marandólag sem lesznek soha elhelyezhetők, felkérjem a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést hogy rendelje el, miszerint ezen köszönő elismerésnek a jegyzőkönyvben is kifejezés adassék.

Eelvilágosítás G. I. ur szerkesztői válaszához.*)

Tehát megkaptam a választ jó a karátu felsőolalómra.**) Arról én nem tehetek hogy e választ nem az adta, a kitől tisztelettel kértem; valamit arról sem, hogy a „Debreczen” t. Szerkesztősége komoly hangon irott „szives kérelmemnek a megígért időben (jun. 3.) becses lapja hasábjain helyet nem adott; de már magát a választ, mely kegyes szerénységgel, „ösmereiteimet gyarapítani és kiegyes zítetni” kívánja, szó nélkül nem hagyhatom.

Az általam kifogásolt tételgy hangzik: „az isteni ember született a jászolban, azaz midőn a naparácsillagzatba lépett, mert a rákban van az igénytelen fedrangu Jászol-csillag.” Már aki azon összefüggést mngtekinti, melyben e mondat áll önkénytelenül arra a gondolatra jón, hogy ami itt mondva van, azt a Földiekkel játszó égitűnemény” cik írja maga mondja, mint jó meggyőződését. De mert a kérdéses mondat felett én is észrevettem, hogy is észrevettem valami célnyatos homályosságot, „szives kérelmemben én ennek eloszlását kértem először. Másodsor pedig azt szerettem volna megtudni, hogy ezen előttem gészen új állításnak van-e valami bibliai alapja? mert hiszen hogy a hozzá történelmi Krisztus hol született, ezt úgy gvndolom a czillagászat és annak semmi néven nevezendő tanára ép úgy meg nem fejt, mint azt, (ha ugyan ennek szüksége felmerülne) hogy Cícero vagy Napoleon hol született?!

Es e két előttem homályos dologra nézve még a hoesz szerkesztői válasza sem ad kellő felvilágosítást. De hát jobb hiányában kénytelenek vagyok azt egyszerűen tudomásul venni.

A kérdés tehát az volt, hogy hol született a Kr? N. P. tanár ur szerint a jászolban, azaz midőn a naparácsillagzatba lépett stb. Tehát ő képesen magyarázni akarta az egyházunk azon kifejezését, hogy az Ur jászolban aludta első gyermek-

*) E felvilágosítás (melynek közlése szombatról tárgyaltam miatt maradt mára. Szerk. a „Debreczen” cz. helyi lapja volt száma, melynek én f. évi 107-ik számában N. P. fogym. tanár ur egy cikkének egy pontját kifogásoltam; de most látom, hogy nevezett lap tegnapi 109-ik számában „A jászol” című szerkesztői válasz végén, G. I. ur az ügyet önkényesen mindkét részre nézve befejezettnek nyilvánítja; ezért láttam jónak és czikkcskét t. szerkesztő ur sziveségéből e becses lap hasábjain bocsátani a nyilvánosság elé. D. J.

**) Lásd a „Debreczen” 109 ik számát. D. I.

alma it, de ez csak az egyház gyakorlatbe vett frázisa; ilyenről a szentírás mit sem tud; L. káca 2. 7. szerint a már megszületett Kr. tétetik a jászolba. Már ha az irás hallgat a jászolban lett születésről, akkor a képes magyarázatnak tudományos komolyság mellett sem tárgya, sem helye nincs! De meg a jászol csillagról sem tud a biblia semmit. Tudá Vénusról mint hajnalcsillagról (hé. l. 1.) (Es. 14. 12.) az Orionról (Keszil. Jób 9. 9. 38. 31) stb. Pedig a bibliát a bibliából kell magyarázni, míg lehet! Lukács előadását (2-ik rész) a jászolban szendérgő Megváltóról megértheti elfogulatlanul mindenki, — a ki akarja, — minden mesterséges magyarázat, bölcsekedés nélkül is. A képes magyarázat a biblia alapján igen furcsán hangzanék: és Mária b e p o l á l á z ö e l s ő s z ű l ö t t f i á t, és helyezteté a jászolba (Luk. 2. 7.) azaz: helyezteté a Jászolcsillagba....

Astrologiáról sem tud az irás semmit. Ilyet tehát reá erőszakolni nem szabad. A khald papok foglalkoztak ezzel. Esaiás 40 66 fejezeteinek a babyloni fogság idején élt írója, ezeket álbolessegeküért keményen rovgatja is. (Es. 47. 13.) Dán. 2. 27. 4. 5. 7. 11. stb. ben is ezekről van szó. Irásellenes azért a szentirókat astrologiába keverni!

Még sokot elmondhatnék itt. De mellőzők mindent. En tudom, — G. I. ur figyelmeztetése nélkül is, hogy a nagy közönség előtt unalmas az ily fejtegetés. Theologiai vitát sem provokáltam. A beugratás megmondolatlan vadját pedig visszautasítom. „A földiekkel játszó égitűnemény” cikik akart theologiai magyarázgatásba bocsátkozni; fájdalommal kell mondanom, hogy e tekintetben csak égiekkel játszó földi tűneményt mutatott be. Másként előmerem, hogy nevezet értekezés egy képzett csilla gászhoz, egészen méltó!

Még egy pár szót G. I. ur válaszára. A theologizálásba én hát csak bevonatam; nem énk ez d t e m. Vitát viselkedésből, avagy hiúságból kezdeni nem is fogok soha. Az igazságról azonban teljes lelkesítéssel szállok sikra mindig, míg élek! Meggyőződésem hisz erre fel! En az Ur dicsőségét s nem a magamét kereselem.

Különb G. I. szerkesztő ur olyan hibába esett, mely ellen pedig hévvel predikált. Hosszasan szól arról, hogy mikor született a Kr. Pedig, mint láttuk, ezt senki sem kérdezte. En legalább nem. (A kérdés, mint láttuk, az volt, hogy hol született a Ur?) Ep ezért válasza ezen részére nem szóllok semmit. Ó int, hogy ne theologizáljunk a nép előtt, s ő maga, még s z ű k s é g t e l e n ű l i s megpróbálkozott vele!

A mi jó tanácsait illeti, én azokat jó neven vehetem, pedig tudom, hogy azokat nem kértem; de megjegyzem, hogy az „ifju” szóval üzött jötték, t a l a s komolyan számdekölt válaszában mellőzhette volna. Itt elvekről van szó, nem személyekről. E rövid felvilágosításból megértheti a t. közönség, hogy mért szólaltam én fel. Ha szükség, úgy kívánja, a theologiai igazságok érdekében a jövőben is ősmerni fogom mindig kötelességemet. S e szándékotól sem gyanúsítgatás, sem léha éledek engem vissza nem fognak tartani soha!

Ezzel én is befejezettnek tekintem ez ügyet.

Debreczen 1885. június 6.

ifj. Dicsőfi József.

Külföld.

Angol miniszterválság. Az angol minisztertanács két óránt tárgyalta az irkivételei törvényt a büntények ellen való óvó intézkedésekről. Gladstone e törvényhez ragaszkodik, mint a kormányhatalom számára szükséges felhatalmazások minimumához, más kép — ugymond — Irlandot nem lehetséges kormányozni. A minisztertanács keddre elnapolta határozatait. A miniszterek közt nagy az igazalom. A válság akuttá vált: Dilke és Chamberlain azonnal lelakarnak mondani.

Angol orosz vizsálya. A „Novosti” szerint a Kaukázusból magán uton az a hír érkezett, hogy az afgáni emirt kísérete meggyilkolta. Az idézett lap e hír igaz voltát maga is nagyon kétségesnek tartja.

Egyiptom semlegesítése. A suezai csatorna semlegesítése azt hiszik, a porta nem fog komoly ellenvetéseket tenni, feltéve, hogy tanálnak hozzá oly formát, mely a szultán szuverén jogaiba nem ütökzik.

Napi hírek.

Gróf Teleki Sándor a kitűnő író tegnap barátjai körében városunkban időzött. Ma reggel utazott el a fővárosba a kiállítás meglátogatására.

A debr. ev. ref. főiskolában az 1884—85. tanévet berekesztő vizsgálatok következő rendtel tartatnak: június 14 kén reggel 8 órakor háladoó istentisztelet a főiskola matertemben. A) A theologiai akadémián: június 15-től kezdve az I., II., III., és IV. éves hittanhallgatók szigoratai az illető tudományok rendszer órája és termeiben. B) A domj-és államtudományi karnál: 1) Június 21. délig jelentkezés az alap-és államvizsgá-

latok letéte tanárnál, a Junius 22-től és államvizs C) A torna-és B) szakas 16-án V ik Junius 17-én III-dik osztály II-dik osztály B) szakasza A) szakasz A) vizsgálatok osztály termelátan 4 ór remben délel inkább a reá termében meben: Junius kezdve az a gákon való nban a nevelő hívja meg D kola igazgat — Lövvott eredmén lövéssel Jón legtöbb körllallért. — Esk ifju szorgalmajgyője ma István körösányával E m pár esküője felé Debrec — Muz meg muzeum böző adomány becses ajándé rapításához. Gyal. VI. o. Kovarecz (T. völgyéből; t. Tek S z é l l. nyolcz szegle piskóta alaku a kalmával f. téglá padozat gym. tanuló Tanács két b zés végett a zés diszitmén pengéje egész mint a nagy tóvón 5 1/2 c hosszú a mar gyobbik nem vésé rozdás. TIA MANET FIAT JUSTI 1610 felirat a oldalon két ké Ennek pengéj hegyén 5 cm. 108 cm. hossz sodronnyal v biké vas, a na Tokja miad k van bevonva, gyülésének Sándor és B társulatakn emléket, Egy les ezüst hely feledésnél kert nem nagyon é ez van felmet Előjárói. Első II. Gy. Nór. E S. idejében Georg Lewai len alig kibett hely aiábbi ré rülve három egy czégyüle sik ajándék együvel fedett szítmények és gátva: egyik edalán E l j e n feirattal. 6. K egy függős b ből, mely T. B kapálás alkalm kettő együtt; zeti egylet m gadják a buzg netemet, Debr. tanár és muze — Ötven János Náná 81-dikén ünnep 60 éves jubile ligens családai nacs termében banketet rendező szöztető mond — Nyilat adó f. hó 7-én mat” czim alá szerint a köl kölesőn után kámatot számi ezennel kijelent többet mint 6% nem számít, te den — bármily sinsenek téved Hradó“ban kö veseké bemutat atunk, mivel z sincs megen

egy ház gyar...
2. 7. szerint a
Kr. tétetik a já
gat a já szol
a képes magya
omolyság mellett
De meg a já
a semmit. Tud
sallagról (h
onról (kessil
a bibliát a bib
lehet! Lukács
ban szendergő
ulatlanul min
inden mestersé
dés nélkül is. A
a alapján
ta: és Mária
ülött fiát,
szolba (Luk.
a Jászoelil.
az irás semmit
em szabad. A
el. Esaiás 40 66
dején élt írójá,
nyen rovatija
4, 4, 5, 7, 11,
rás-ellenes azért
everni!
itt. De mellő.
I ur figyel
nagy közönség
és. Theologiai
beugratás
visszautasítom.
égi tüne
logiai ma
fajdalommal ki
sintben csak
ldi tüne
előmerem,
képzett csilla
ur válaszára.
csak bevo
e mind. Vítát visz
kedzeni nem is
onban teljes lel
dig, mig élek!
En az Ur di
resem.
ó ur olyan hi
ével predikált.
kor született a
senki sem
a kérdés, mint
ületet a z
széire nem szó
theologizáljunk
szükségte
le!
éa azokat jó
m, hogy azokat
hogy az „ifju
omolyak szá
volna. Itt el
helye kről.
megértheti a t.
én fel. Ha
heologiai
a jövőben is
egemet. S e
rás, sem léha
ognak tartani
tekintem ez
söfi József.
Az angol mi
alta az ir kí
len való óvó
örvényhez ra
om számára
umához, más
m lehetséges
s kedre el
rek közt nagy
lt: Dilke és
mondani.
Novosti“ sze
az a hír ér
rete meggyil
váltat maga
A suezai csa
a porta nem
feltéve, hogy
a szultán
A hitünö író
ban időzött.
a kiállítás
kolában az
szgálatok kö
s 14 kén reg
et a főiskola
akadémián
III. és IV.
az illető tu
ében. B) A
1) Junius
államvizgá

latok letétele végett az akadémiai igazgató tanárnál, a leztekönyv beadása mellett. 2) Junius 22-től kezdve a hónap végeig alap- és államvizsgálatok a tanári gyűlésteremben. C) A gymnasiumban: Junius 14-én délután ének, torna. Junius 15-én VII-ik osztály A) és B) szakasza és a VI-dik osztály. Junius 16-án V-ik osztály és a IV-dik osztály. Junius 17-én III-dik osztály A) szakasza és a III-dik osztály B) szakasza. Junius 18-án II-dik osztály A) szakasza és a II-dik osztály B) szakasza. Junius 19-én I-ső osztály A) szakasza és az I-ső osztály B) szakasza. A vizsgálatok az imateremben és a IV-dik osztály termében tartatnak délelőtt 9 órakor, délután 4 órakor kezdve; tárgyai az imateremben délelőtt inkább a nyelvek, délután inkább a reál tantárgyak, a IV-dik osztály termében megfordítva. D) A tanítóképződésben: Junius 23. és 24-én reggeli 9 óráig kezdve az akadémiai VI. teremben. E vizsgálaton való megjelenésre a szülőket s általában a nevelés- és tanügy barátait tisztelettel hívja meg Debreczen, 1885. június 1. a főiskola igazgatósága.
— **Lövészet.** Az 1885 június 7-én tartott eredménye. Díjat nyertek: legjobb mly lövéssel Jóna Sámuel 1 db 2 frtos tallért legtöbb körlövészel Szücs Károly 1 db 1 frtos tallért.
— **Esküvő.** Zöld Mihály városunk egyik ifju szorgalmas és közbecsületét kiérdemelt ügyvédje ma esküdött örök hűséget Zöld István köröstarcsai földbirtokos kedves leányával Emma mával Köröstarcsán. Az ifju pár esküvéje után azonnal utnak indult hazafelé Debreczenbe.
— **Muzeum Mult** hét 7 kén közönten meg muzeumunk néhány pártfogójának külön böző adományait; az óta többen járultak becses ajándékkal főiskolai muzeumunk gyarapításához. Nevezetesen: 1. Takács Gyula VI. o. gym. tanuló ajándékozott egy Kovarcot (Tuzkó) Gömör megyéből a Sajó völgyéből; továbbá egy kitémöt békát. 2) Tek Széll János ur három darab követ, egy nyolc szegletű, egy négy szegletű s egy piszkóta alakut, az Budán a papföldi ásátások alkalmával föltárt aquineumi fűrdő mozaik téglá padozatából. 3. László Imre III. o. gym. tanuló egy kanárt. 4. A városi neves Tanács két hóhér-palost helyezett el megör zés végett a muzeumban. A kisebbiken nincs sem díszítmény, sem felirat, sem évszám; pengéje egészen rozsdás, s régibbnak látszik, mint a nagyobbik. Pengéje 80 cm. hosszú, tövön 5 1/2 cm., hegyén 4 cm. széles; és egész hossza a markolattal együtt 102 cm. A nagyobbik nem látták oly régiek s alig egy kevéssé rozsdás. Pengéjének egyik lapján JUSTITIA MANET IN AETERNUM, a másikon FIAT JUSTITIA AUT PEREAT MUNDUS. 1610 felirat áll s a felirat mellett mindkét oldalon két két virág fűzér van alkalmazva. Ennek pengéje 84 1/2 cm. hosszú, tövén 5 1/2 cm., hegyén 5 cm. széles, a markolattal együtt 108 cm. hosszú. Mindkétnek markolata fent sodronnyal van díszesen bekötve; a kisebbiké vas, a nagyobbiké veres réz-sodronnyal. Tokja mind kettőnek egyszerű fekete bőrről van bevonva. 5. A debreczeni kalapos ifjuság gyűlésének határozata folytán Varga Sándor és Bekes Károly urak behozták a társulatnak a czehek korszakából két ékes emléket. Egy vert munkájú talpas és fedéses ezüst kelyhet, melynek magassága 29, s feledéssel kerulete 31 cm. A kehely szélén nem nagyon ékes betűkkel és magyarsággal van felmetsve: A. Ns. Kir. Pri. Kol. Czéh Előjárói. Első Czéh m. D. Gy. Más, Cz. m. H. Gy. Nór. M. D. Czajk. m. L. Gy. Bájs. m. E. S. idejében készült a Bets M Szamara. Georg Lewai Zeichen Meiser 1826. A fedéslen alig kibetűzhetőleg Kohen Pest. A kehely alábbi részén virágos díszítménnyel körülvéve három dombor művű kép van kiverve egy czehggyűlés és két műhelyi jelenet. A másik ajándék egy rosta alakú, mindkét oldalán fűveggel fedett cziper, többféle kalapos képzítmények és szerszámok mintákkal tele agatva: egyik oldalán W. A. 1364. másik oldalán Eljen a Kalapos Ifjuság felirattal. 6. Köles Sándor 4-ed éves theol. egy függős boglart adott aranyozott ezüstből, mely T. Földváron a szőlős kertben kapálás alkalmával találtatott, még pedig kettő együtt; d: a másikat a t. füredi régészeti egylet muzeumának ajándékozta. — Fogadják a buzgó adakozók legszivesebb közömbetemet, Debr. 1885. jun. 7. Kovács János tanár és muzeumőr.
— **Ötven éves jubileum.** id. Szalay János Nánás város főorvosa a mult hó 31-dikén ünnepelte Nánásos orvosi pályája 50 éves jubileumát. Tisztelei, Nánás intézgens családdai ez alkalommal a városház tanács termében tiszteletre fényesen sikerült banket rendeztek, melyen számos ügyes felkösztötö mondatott.
— **Nyilatkozat.** A „Debreczeni Híradó“ f. hó 7-én megjelent 23. számában „kamat“ cím alatt egy esetet közöl, a mely szerint a kölcsönös-segélyző egylet 30 frt kölcsön után 82 krt, tehát majdnem 11% kamatot számított. Az alulirt igazgatóság ezennel kijelenti, hogy a nevezett egylet soha többet mint 6% kamat és 1% kezelési díjat nem számít, természetesen, hogy mint minden — bármily nagy intézetnél is — nálunk sincsenek tévedések eszterva. A „Debreczeni Híradó“ ban közölt esethoz a betéti könyvecske bemutatásig annyival kevésbé szólhatunk, mivel a nevezett újdonságban még a szinos megleltve, menyire számított

a 82 kr kamat. De bármint álljon is a dolog, annyi bizonyos, hogy az illető fél sokkal helyesebben jár el és ügye sokkal egyszerűbben és gyorsabban intéztetik el, ha annak rendje s módja szerint az esetet az igazgatóságnál bejelenti, mely hivatalos óráiban bárkin is szivesen ad felvilágosítást. Debreczen, 1885. június hó 8-án. A kölcsönös-segélyző-egylet igazgatósága.
— **Dalárdánk** tegnap rendkívül fényes estélyt tartott a „Bika“ vendéglő udvarkertjében. Az a nagy közönség, mely a díszes udvarkertet teljesen megtöltötte fényesen tanuskodik a dalárda népszerűségéről, mely fokozatosan emelkedik, és a melynek előmozdítására a dalárda érdemeiben gazdag ifju élnöke M á r k E n d r e o l y fáradhatatlan buzgólkodik. — A dalárda tegnap is óriási hatással adta előadásait Hitesy karnagy vezetése alatt és minden egyes dal után frenetikus tapsvihar hangzott fel. Óhajlandó volna, hogy a dalárda minél gyakrabban rendezzen a tegnaphoz hasonló estélyeket.
— **Felolvasó kör.** A kör választmánya e hó 7-én azaz vasárnap délelőtt a főiskolai egyik ülésteremben gyűlést tartott. A fele részben újonnan megválasztott tagok szép számmal jelenvén meg. Dégenfeld gróf főispán ur mint elnök a választmányt az évre megalakultnak mondta ki. A gyűlés főtárgyát képezte a jegyzői és a pénztárnoki tisztnak, a melyről az eddigi tisztviselők lemondtak, új választás utján való betöltése. A kör eddigi buzgó pénztárnoka Ember István ügyvéd urat sikerült lemondásának visszavételére bíró Csiky Lajos ur azonban kijelentette, hogy akadémiai igazgatói állásával járó teendői miatt a jegyzői tisztt semmiképen meg nem tarthatja. A választmány ezt tudomásul vévén neki a kör érdekében kifejtett buzgó és sikeres munkálkodásáért köszönetet szavazott, helyébe pedig Szolyka Gyula tanár urat választotta meg a kör jegyzőjé. Ugyancsak a vasárnap gyűlésen választott meg a jövő felolvasó cyclus tartamára az öttagu rendező bizottság Kovács János, Géressy Kálmán, Csiky Lajos, Dr. Szántó Sámuel és Szolyka Gyula tagokkal. Kivánatosnak mondatott, hogy a rendező bizottság iudítsa meg mentől hamarabb működését a jövő felolvasási cyclus érdekében. Evvel kapcsolatban érdekes eszmecsere indult meg az eddig tartott és az eszental tartandó felolvasások iránya és összeállítása felett. — Végül a tisztviselői karnak feladatává tette a választmány, hogy új taggyűjtő iver kibocsátása utján mentől szélesebb körökben szerezen új tagokat.
— **Iroda megnyitás.** Ügyvédi karunk egyik jeles ifju tagja Dr. Kocsár Gábor ügyvéd, — ki mint közjegyző jelölt Nánassy László kir. közjegyző úrnál is több éven át volt gyakorlaton — irodáját Piac utca 2143 sorszámu háznál megnyitotta.
— **Találtatott.** A szombaton tartott torna majálison találtatott egy kisebb szerű szeleín kihimzett fehér zsebkendő B. J. monogrammal. A tulajdonos átveheti a III-ik ker. rendőr alkaptányságnál.
— **Ipolvi Lipót,** köz és váltó ügyvéd, az „ipar és kereskedelmi bank“ újonnan épült házába tette át ügyvédi irodáját.
— **Jókai Prágában.** Jókai Mór szombaton délután érkezett Prágába az államvást gyorsvonatán. A vasutnál Jókait Neumann Angelo igazgató, Jauner Ferenc s az összes itt működő bécsi művészek fogadták, valamint a „Concordia“ írók és művészek társulatának elnöke Kklar Alfréd Jókai jelen volt az „Arany ember“ előadásán. A színházban óriási közönség a legkitűntetőbb tetszés zajjal fogadta, mialatt a zenekar tust játszott. Az „Arany-ember“ minden felvonása után meg kellett jellenie a színpadon. A negyedik felvonás után Jókainak pompás koszort nyújtottak át Neumann-Jauner igazgatók. Előadás után a német casinóban dísz lakomát tartottak.
— **Az Arany-szobor bizottság** Pulszky Ferenc elnöke alatt ülést tartott, melyen végleg határozott az iránt, hogy a nagy költő szobra hol állíttassék föl. A bizottság abban állapodott meg, hogy a szobor az Erzsébet téren s pedig a térnek a fűrdő-utca felé néző körrészletében állíttassék föl s hogy a kellő engedély végett meg fogja keresni a fővárost és a közmunkatanácsot, miután 144 négyszögmeternyi helyre lesz szükség. A szobor álló szobornak tervezetik, nagyságára nézve pedig a Széchenyi-szoborhoz lesz hasonló. A költségek fedezése czéljából 100,000 frt áll rendelkezésre. A szobor tere 144 négyszögmeternyi lesz.
— **Milyen idő lesz ezen a héten?** A budapesti központi időjelző állomás jóslata szerint ezen hét első felében többnyire csöndes, száraz, meleg idő várható, mely a hét utófelében esővel, itt-ott zivatarral változó, szelesebb s kissé hűvösebb lesz.

közönségre számít, gondolván hogy a kecsgető jó termés, a pompás időjárás, melyet az asszonyok: mamák és leányok bizonyára nem is mulasztanak el mint nyomós argumentumot használni fel, a férjeket és papákat mégis csak rábírija a bugyéláris meguyítására; és így okoskodván mindenféle költséges előkészületeket tesznek, csak hogy a bál fényes és elegáns legyen. De bizony ugy látszik, hogy az ilyen okoskodásra nem hasznos dolog legalább az idén nem — építeni. A tornászok is, kik pedig a „régí jó világban“ (az embereknek mindig jobbnak tetszik a mult idő a jellennél) sőt még azelőtt pár esztendővel is 7 vármegyére szóló majálisokat rendeztek, csalódtak egy kissé szombati majálisukon. Nagyobb volt ugyan a közönség mint tavaly, de még sem akkora hogy egyensúlyba hozhatta volna a bevételt a kiadással. No de ha nem voltak is annyian amennyit a multban megszokott és a mennyire most vágyik Holvay Gyula a derék pénztárnok, azért a jó kedv ezuttal sem volt kevesebb mint akkor lehetett, mikor a tánczosoknak fele ki szorult a sátorból az akácok alá. Mikor az első négyest 60 pár tánczolja és mikor a hűlgy közönség csak reggeli négy óra felé gondolt arra, hogy haza kellene már menni: akkor azt szokták mondani, hogy az olyan mulatságnak meg van az erkölcsi sikere Már pedig itt is épen így történt.
De hogy ne a végén kezdjük azt, a minek az eleje nem kevésbé érdekes sőt valószínűs ünnepély jellegével bír: egy nagy távugrást kell előre tennünk, s ugy haladni végig a majális leírásán.
A tornász-egyesület egyenruhás működő tagjai, élükön több tisztviselővel, kik szintén egyenruhában jelentek meg d. u. 3/45 órakor vonultak ki a kollegiumtól a 39. ezred zene kara harsogó zenéje mellett a népkertbe, melynek tágas tánczosaroka gazdagon fel volt díszítve guirlandokkal, zászlókkal és czimerekkel. — A program nagy torna versenyt jelzett, mely szokás szerint ilyenkor tartatik meg. E verseny különösen hivatta volna minél több ifjat vonzani a torna egylet kebelébe és minél több ifju tagot szorgalmas gyakorlásra buzdítani. Mert azon körülmény, hogy a díjak szép asszonyok és leányok jelenlétében osztatnak ki, nem kevesebb befolyással lehet az ifju ambíciójára, az arany, ezüst pénzélt vagy éremnél. Es mégis — dacára ennek — a debreczeni fiatal nemzedék csekély érdeklődést tanusit e szép és hasznos czelu egylet iránt.
A közönség csak lassan kezdett gyülekezni, ugy annyira, hogy sokan félni kezdtek: Nem lesznek tánczosok. Mikor D o m o k o s Kálmán elnök a versenybírák emelvényéről a versenyt megnyitottnak jelentette ugy fél 7 óra tájban; a hűlgyek még az első padosort sem töltötték be egészen. A verseny folyamában azonban egyre szaporodtak újonnan jöttekkel.
A versenyben résztvettek, illetve díjakat nyertek, melyeket maga az elnök osztott ki, a következők:
Altalános ügyességért: egy arany érmét nyert: Veres Bálint. A nyújtó pályáztak: Péchy Gábor (3. díjat, 4 darab ezüst forint) Hollósy Jenő, Matolcsi István, Szutor Ferenc, Rázsó Gyula, Csáky Béné (2. díjat 1 db. 10 freos arany s 1 db. ezüst frt.) Kiss István. Korlátoln pályáztak: Hollósy Jenő (3. díjat 4 db. ezüst frt.) Wenk Agoston, Rázsó Gyula, Matolcsi István, Csáky Béné, Szutor Ferenc (2. díjat 1 db. 10 freos arany s 2 db. ezüst frt.) Veres Bálint és Kiss István (első díjat 2 db. 10 freos arany s 2 db. ezüst frt.) Lovon és bakon versenyeztek: Takács János (2. díj 2 db. ezüst frt.) Matolcsy István (első díjat, 1 db. 10 freos arany, melyet azonban vizgázatlanságból krajczáros helyett valamelyik kellnernek adott fizetés alkalmával. Nem kapta vissza.) Kiss István (3. díj, 1 db. ezüst frt.) Veres Bálint. — Magas ugrásnál: Csáky Béné, Takács Gyula (3. díjat, 1 db. ezüst frt.) Pécsi Gábor, Kiss István, Takács János (első díjat 1 db. 10 freos arany) Matolcsi István, Szutor Ferenc és Veres Bálint (2. díj 3 db. ezüst frt.).
Távugrásnál: Takács Gyula, Péchy Gábor, Csáky Benjámín, Kiss István, Szutor Ferenc, Matolcsi István (2. díj, 2 db. ezüst frt.) Veres Bálint, Tóth István (1. díj, 1 feldiszített ezüst tal. s 3 db. ez. frt) és Wenk Agost. Karikákön: Rázsó Gyula (2. díj: 2 db. ez. frt.) Péchy Gábor, Hollósy Jenő, Wenk Agost (1. díjat: 1 db 10 freos arany) Matolcsi István, Csáky Béné, Veres Bálint, Szutor Fer. Kiss István Erő gyakorlatoknál: Hollósy Jenő, Tóth István, Matolcsy J. Szutor Ferenc (1. díj 1 db. 10 freos arany) Veres B. Wenk A. és Kiss István. (2. díjat, 2 db. ez. frt) A jó sikerült szép mutatványokat minden egyes pontnál megéltanzték és tapsolták a nézők.
A katona zene 8 órakor eltávozván a Magyarai testvérek kitünö zenekera zendítette rá az első csárdást melylyel a táncz kezdetét vette. A tánczoló kisasszonyok közül következők neveit sikerült feljegyeznünk: Abafy Margit, Balogh Ilonka, Begedy Etelka (H. Bösörmény) Borbély Juliska, Bóros Mariska Borsányi Etel Csáky Mariska, Dienes Mariska (Szent Márton) Derzi nővérek, Draveczky Margit, Elek Zsuzsika (Kunhegyes) Fűzery Piroksa (Sáránd) Frohner nővérek, Győry Zsuzsika, Király Juliska, Kiss Beilla, Körösy Mariska, Kolda nővérek, Kiss Er-

zsike, Koncz Berta, Lux Gizella (Bártfa) Mayer Adél, Nyilas Mariska, Otrókó V. Emilia, Peleskey Róza, Pájer Ilona, Prochaska Haninka, Pivár Matild (Szepez Remete) Reményi Katinka (H. Bösörmény) Sik Irma, Szabó Emma, Szabó Gizella (Derecske) Szentessy Etelka, Szentgyörgyi Mariska, Szombaty Erzsike, Tikos Mariska, Tóth Bella (Sámson), Tóth Ilka (Sámson) Tóth Aranka (Turkevi) Zala y Paula, Zavilla Vilma, Zsdánszky Franciska (Sámson.) Kivknek neveit ide nem iktathatjuk, bocsánatot kérünk tőlök. Ismeretségnük szük körének tudják be eme vetkűket. Az asztaloknál, melyeknél Gorovi, a Telegdi szálloda bérloje szolgált fel kielégítőleg, számos tekintélyes polgára városunknak poharozott, mig az ifjuság a a mamák nagy gyönyörűségére, az örök ifju Szabó So ma bátyánk lelkesítő példája nyomán a sátorban világos reggelig fáradhatatlanul adózott Terpsychore Muzsának.

Debreczenből indul:	
B. pest — N. Váradi felé	d. e. 9 ó. 15 p.
" " "	d. e. 11 ó. 57 p.
" " "	este 9 ó. 39 p.
Szatmár felé	d. e. 4 ó. 54 p.
" " "	d. e. 4 ó. — p.
Kassa felé	d. e. 9 ó. 25 p.
" " "	d. u. 7 ó. 31 p.
Nánás felé:	m. á. v. indh. reg. 7. ó. 2 p.
" " "	m. á. v. " d. u. 4. ó. 30 p.
" " "	vásártérről reg. 7. ó. 14 p.
" " "	" d. u. 4. ó. 42 p.

Debreczenbe érkezik:	
Budapestről	érk. regg. 4 ó. 26 p.
" " "	d. u. 3 ó. 48 p.
" " "	este 6 ó. 47 p.
Szatmárról	d. e. 11 ó. 39 p.
" " "	este 8 ó. 58 p.
Kassáról	d. e. 8 ó. 15 p.
" " "	este 6 ó. 50 p.
Nánásról:	Debr. vásártér d. e. 8. ó. 46 p.
" " "	" d. u. 6. ó. 16 p.
" " "	m. á. v. indh. d. e. 8. ó. 55 p.
" " "	" d. u. 6. ó. 25 p.

Felolvasó szerkesztő és kiadó: Laptulajdonos
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

FOGORVOS

Dr. DEÁK

(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa)

fog- és szájbetegségeket alaposan gyógyít.

Odvas fogakat a legkitünőbb anyagokkal töm (plombiroz). — Egyes műfogakat és egész fogsorokat a legújabb amerikai légnymotat szerkezet szerint készít.

A fogkö, vagy bármily lerakomány által ékeltelenné vált fogakat megtisztítja.

A használhatlanná lett fogakat és foggyökereket eltávolítja.

Rendel: d. e. 9—12 és d. n. 2—5 óráig naponta.

DEBRECZEN, piac, Vecsei-ház (a „Bika“ szálloda és Nagy-Hatvan-utca közti soron.)

Dr. DEÁK „antisepticuma“ (fogpor és szájviz) a fogak és szájfür tisztántartására. *Ára 60 kr.*

Főraktár: Göllő Nándor gyógyszerháza a „Mégváltóhoz“

Helyiség változtatás!

„GRESHAM“

életbiztosító társulat

vezérügynöksége

az „ipar és kereskedelmi bank“ újonnan épült házába tette át irodáit.

Kiadó uri lakás.

A piacutcai Biedermann házban egy emeleti, erkélyes hat szobából s egy nagy teremből, ugyszintén mellékhelyiségekkel álló egész újonnan átalakított lakos taly, továbbá egy burtorzott hónapos szoba minden órában kiadó. Értekezheti a házamesternél.

